

Utredningsmetodik 6-18 år specialistkursackrediterad: adhd, autism och andra utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar

Kursen är ackrediterad hos psykologförbundet med kurskod AK0535.

Den sammantagna kunskapen om barnets/ungdomen styrkor, svårigheter, behov och förutsättningar i vardagen kan vara svåra att överblicka för den enskilda klinikern eftersom utredningen av barnets utveckling, beteende och kognition ofta görs på olika håll. Den här kursen, som omfattar utredning av barn från förskoleklass och uppåt, syftar till att deltagaren ska fördjupa sina kunskaper och färdigheter i att både ta tillvara andra professioners utredningar och att själv kartlägga och utreda kognitiva förmågor samt diagnosticera utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar på ett strukturerat och metodologiskt medvetet sätt. Kursen tar ett helhetsgrepp om utredningsmetodik och innefattar moment från den inledande kontakten till uppföljningen med vårdnadshavare och skola.

<https://utbildning.ki.se/uppdagsutbildning/kursutbud/utredningsmetodik-6-18-ar-specialistkursackrediterad-adhd-autism-och>

Ackrediterad som specialistkurs hos psykologförbundet

Psykologförbundets kurskod AK0535.

Kursen ackrediteras som 1 av 6 specialistkurser; som 1 fördjupningskurs inom:

- funktionshindrens psykologi
- klinisk barn- och ungdomspsykologi
- neuropsykologi
- pedagogisk psykologi

Kursen kan godkännas för en enskild STP-psykolog som genomgår andra specialiseringar, detta utifrån bedömning av övriga meriter.

Kort om kursen

När: 2023-10-26-2024-04-10

Pris: 18 000 kr

Sista anmälningdagen: 2023-09-21

Max antal deltagare: 24

Plats: Digital kurs

Kurslänk:

<https://utbildning.ki.se/uppdagsutbildning/kursutbud/utredningsmetodik-6-18-ar-specialistkursackrediterad-adhd-autism-och>

Kursens omfattning och kurstider

24 dagar varav 5,5 dagar schemalagd undervisning. Kursivt anger eget arbete.
Avsatt tid för förberedande uppgifter innan kursstart.

26 okt 2023, kl 08:45-16:00 - introducerande kursdag

27 okt 2023, kl 09:00-16:00 - introducerande kursdag

Självstudier, utredningsärende 1

23 nov 2023, kl 09:00-12:00 - handledning/kurspass

Självstudier, utredningsärende 1

14 dec 2023, kl 09:00-12:00 - handledning/kurspass

Självstudier, utredningsärende 1

8 feb 2024, kl 09:00-16:00 - redovisning utredningsärende 1

Självstudier, utredningsärende 2

14 mar 2024, kl 09:00-12:00 - handledning/kurspass

Självstudier, utredningsärende 2

10 apr 2024, kl 09:00-16:00 - examination

Säkerställ att du kan genomföra alla moment genom att boka patienter i god tid och delta vid samtliga kurstillfällen. Schemalagd tid är 5,5 dagar och eget arbete 18,5 dagar. Det egna arbetet innefattar inläsning av litteratur, bedömningsunderlag och manualer, metod-/färdighetsträning, samt genomförande och dokumentation av två utredningsärenden som redovisas. Till metodträningen hör även förskole-/ skolobservation.

Kursbeskrivning

I den här kursen, som omfattar utredning av barn från förskoleklass och uppåt, får du fördjupa dina kunskaper och färdigheter i att både ta tillvara andra professioners utredningar och att själv kartlägga, utreda och diagnosticera utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar på ett strukturerat och metodologiskt medvetet sätt. I kursen ingår även att bedöma och beskriva styrkor såväl som icke-diagnosspecifika eller subkliniska svårigheter som försvårar barnets/ungdomens symtombild. Under kursen behöver du ha tillgång till patienter som är aktuella för utredning. Boka gärna fler patienter för att säkerställa att du kan redovisa två utredningsärenden.

Kursens syfte och lärandemål

Kursens syfte är att fördjupa kunskapen om utredningsmetodik och diagnostik av utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar utifrån ett helhetsperspektiv.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha uppnått följande mål:

Kunskap och förståelse gällande

- syftet med utredning
- identifikation och differentiering av olika utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar utifrån diagnossystemen DSM-5 och ICD-10/11

Färdighet och förmåga att

- välja lämpliga metoder, test och andra bedömningsinstrument i förhållande till primär frågeställning, samsjuklighet och differentialdiagnostik
- kliniskt utföra utredningar
- effektivt kunna analysera och sammanfatta resultat
- sammanfatta individens diagnostiska och kognitiva profil, funktion i vardagen och psykosociala situation där framgångsfaktorer och hinder framkommer

- associera utredningsresultat till barnets förutsättningar i vardagen och återge informationen till relevanta mottagare på ett anpassat sätt

Värderingsförmåga och förhållningssätt när det gäller

- olika synsätt på individen: diagnoser, funktionsnedsättningar och neurodiversitet
- insikt om den egna och andras roller och bidrag i utredningsarbetet
- förståelse för utredningsprocessens komplexitet: helhet, delar och logistiska hänsyn
- att kritiskt granska olika utredningsmetoder

Kursens innehåll

Utredningsprocessen

- Besökslogistik, utredningsmoment
- Att bygga samarbete: återgivning till vårdnadshavare och skolpersonal

Vårdgivare - vårdtagare

- Bemötande av barn och vårdnadshavare i utredningsarbetet, alliansskapande
- Rättigheter och skyldigheter
- Samhällets stöd

Diagnoser och kognitiva symtom

- Kärnsymtom, operationaliseringar och diagnoskriterier för ADHD och ASD och andra utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar enligt DSM-5
- Samtidiga utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar och samtidig psykiatrisk samsjuklighet
- Icke-diagnosspecifika kognitiva svårigheter som påverkar individens funktionsnivå
- Differentialdiagnostik
- Bedömning av adaptiv funktion och funktionsnedsättning

Bedömning och analys

- Bedömningsmetoder och instrument, psykometri
- Kognitiv bedömning enligt Cattell-Horn-Carroll klassificering
- Färdighetsträning i intervju, klinisk och naturalistisk observation
- Analys och sammanställning av resultat
- Formellt och sammanfattande utlåtande

Examination

- Redovisning utredningsärende 2 utifrån särskilda riktlinjer
- Skriftlig examination

Momenten bedöms enligt G (godkänd) respektive IG (icke godkänd).

Obligatorisk litteratur

Obligatorisk litteratur (700 sidor):

Böcker:

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5*. Fifth edition. Arlington, VA: American Psychiatric Association, [2013]. <https://search.library.wisc.edu/catalog/9910187853902121>

Valda delar, ca 150 sidor

Moss, N. E., & Moss-Racusin, L. (2021). *Practical Guide to Child and Adolescent Psychological Testing*. Springer International Publishing. 150 sidor

Smedler, A. C., & Tideman, E. (2021). *Att testa barn och ungdomar: om testmetoder i psykologiska utredningar*. Natur och kultur. 300 sidor

Artiklar:

Astle, D. E., Holmes, J., Kievit, R., & Gathercole, S. E. (2021). Annual Research Review: The transdiagnostic revolution in neurodevelopmental disorders. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13481>. 21 sidor

Coghill, D. (2021). Editorial: Comprehensive Child and Adolescent Mental Health Assessment Should Include Objective Assessments of Neurocognition. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 60(12), 1461–1463. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2021.01.003>. 3 sidor

Webinar:

Dorothy Bishop om NDD

["Neurodevelopmental disorders: why do they co-occur?"](#) 45 minuter

Valbar obligatorisk litteratur tillkommer och presenteras i samband med kursstart

Kursens arbetsformer

Föreläsningar, gruppdiskussioner, metod- och färdighetsträning, handledning självstudier/egna utredningsärenden samt ärenderedovisning/examination.

Kursintyg

För kursintyg krävs:

- närvaro under hela kursen
- genomförande av kursmoment enligt schema
- examination betyg godkänt.

Lärplattform och videokommunikationstjänst

Canvas är lärplattformen som används där kursmaterialet är samlat. Zoom används vid liveföreläsningar och gruppaktiviteter. Du får tillgång till Canvas i anslutning till kursstart och där kommer även Zoomlänkarna att finnas. Som deltagare behöver du en egen uppkoppling (via Google Chrome, Edge eller Firefox), eget headset och webbkamera.

Behörighetskrav

Legitimerad psykolog.

Förkunskaper

Förbered dig genom att sätta dig in i den amerikanska DSM-5-manualen avseende de delar som rör "Neurodevelopmental Disorders".

I utredningen av autism kommer Autism Diagnostic Observation Schedule (ADOS-2) ingå. Om du inte har kunskaper om ADOS-2 rekommenderar vi att du även går "ADOS-2 Grundkurs" i anslutning till kursen i utredningsmetodik. Läs mer om kursen på KINDs hemsida. Där finns även information om ADI-R, ett intervjuunderlag som vänder sig till vårdnadshavare avseende autistiska beteenden i barndomen.

Tillgång till psykologiska test och adaptiva skalor

För att genomföra kursen behöver du tillgång till följande test (eller motsvarande):

- WISC-V, 6-16 år; WAIS-IV, 16-90 år.
- Snijder Oomens Nonverbal Intelligence Test (SON-R) 6-40 år.
- A Developmental NEuroPSYchological Assessment, version 2 (NEPSY-II), 3-16 år

Andra test som är användbara:

- Beery-VMI
- PPVT
- Boston Naming test

Du behöver även tillgång till adaptiv bedömning:

- Vineland Adaptive Behavior Scales – Third Edition (Vineland-II), 2-21 år eller Adaptive Behavior Assessment System – Third Edition (ABAS-3), 0-89 år.

Schema

Schema presenteras i samband med kursstart.

Kursansvariga

Elisabeth Nilsson Jobs, kursansvarig

Leg psykolog, specialist i klinisk psykologi, fil.dr, internationell ADOS-tränare. Karolinska Institutet, Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa. Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND).

Sven Bölte, verksamhetsansvarig

Professor, internationell ADOS-tränare. Karolinska Institutet, Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa. Chef för Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND), Centrum för Psykiatriforskning, BUP Stockholm.

Lisa Wilsson, utbildningssamordnare

Karolinska Institutet, Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa. Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND)

Lärare

Elisabeth Nilsson Jobs

Leg psykolog, specialist i klinisk psykologi, fil.dr, internationell ADOS-tränare
Karolinska Institutet, Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa. Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND)

Mia Ekholm

Leg psykolog, specialist i neuropsykologi
Karolinska Institutet, Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa. Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND), Barn- och ungdomspsykiatri Stockholms läns sjukvårdsområde

Examinator

Elisabeth Nilsson Jobs, Specialist i klinisk psykologi, fil dr, utbildningsansvarig vid KIND, Karolinska Institutet.

Plats

Digital kurs i realtid via lärplattformen Canvas samt videokommunikationstjänsten Zoom.

Pris

18 000 kr exkl moms.

Mer information

Vid frågor om anmälan (även avbokningar och reservplatser) och fakturering:

Sandra Lannergren, Karolinska Institutet Uppdragsutbildning

E-post: sandra.lannergren@ki.se

Tel: 08-524 860 69

Vid frågor om kursinnehåll, behörighet och förberedelser

Elisabeth Nilsson Jobs, Karolinska Institutet KIND

E-post: elisabeth.nilsson.jobs@ki.se

Vid praktiska frågor och frånvaroanmälan under själva kursen

Lisa Wilsson, Utbildningssamordnare, Karolinska Institutet KIND

E-post: lisa.wilsson@ki.se

Tel: 0737-12 15 96

Anmälan

Har kursen blivit fulltecknad innan sista anmälningsdatum stängs anmälan tidigare.

När ordinarie kursplatser är fullbokade kan du göra en reservplatsanmälan. På anmälan ser du direkt om du anmäler till en reservplats, det står även i det bekräftande mejlet.

Besked om behörighet och antagning till kurs skickas ut ca en månad innan kursstart.

Innan en kursanmälan görs måste närmaste chef godkänna kursanmälan. I direkt anslutning till anmälan skickas en bekräftelse till kursdeltagaren. Närmaste chef får även via e-post en länk där han/hon behöver godkänna anmälan. Innan kursstart skickas praktisk information till kursdeltagaren via den e-post som angivits i anmälan.

Anmälan är bindande. Vid avbokning senare än sex (6) veckor innan utbildningens start debiteras 50 procent av kurskostnaden och vid avbokning senare än tre (3) veckor innan utbildningens start debiteras hela kurskostnaden. [För fullständiga villkor se våra allmänna avtalsvillkor.](#)

Karolinska Institutet förbehåller sig rätten att ställa in kursomgång vid för få sökande.